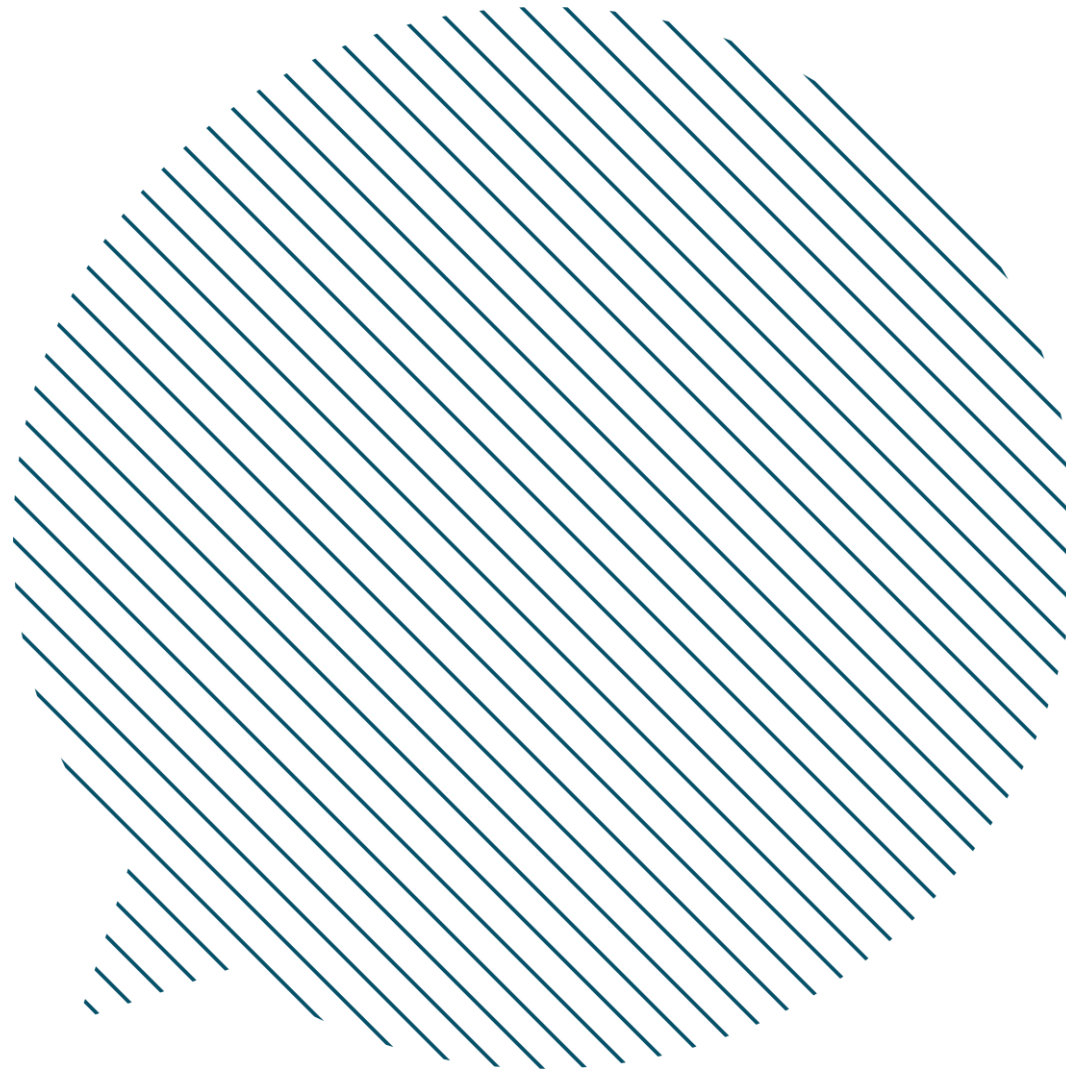

Smittevern og antibiotikastyring Som hånd i hanske?

Smittevernforums årskonferanse 2023
17.10.23

Christian Borgen Lindstad, seniorrådgive/lege

Disposisjon

Smittevern og antibiotikastyring - Som hånd i hanske?

- Sammenheng mellom antibiotikastyring og smittevern
- Nasjonale strategier og handlingsplaner – status og veien videre
- Internasjonalt - noen begivenheter (hvis tid)

Hvorfor er det viktig?

Hvorfor er det viktig?

- WHO
 - Antimikrobiell resistens (AMR) er blant de 10 største folkehelseutfordringene

Hvorfor er det viktig?

- WHO
 - Antimikrobiell resistens (AMR) er blant de 10 største folkehelseutfordringene
- En stor andel av AMR-sykdomsbyrden er helsetjenesteassosiert!

Sykdomsbyrde AMR og HAI

Sykdomsbyrde AMR og HAI

- Infeksjoner utgjør hovedandelen av registrerte pasientskader (Norske sykehus, målt med GTT)

Sykdomsbyrde AMR og HAI

- Infeksjoner utgjør hovedandelen av registrerte pasientskader (Norske sykehus, målt med GTT)
- Ca 9 mill HAI i Europa i 2011 (ECDC/WHO)

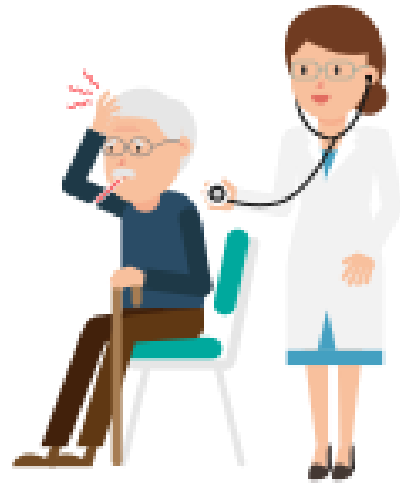
Sykdomsbyrde AMR og HAI

- Infeksjoner utgjør hovedandelen av registrerte pasientskader (Norske sykehus, målt med GTT)
- Ca 9 mill HAI i Europa i 2011 (ECDC/WHO)
- Hvor mange dør av antibiotikaresistene infeksjoner i dag?
 - 40 000 - 500 000 årlig i Europa?
 - Fortsatt begrenset problem i Norge – takket være målrettet innsats over mange år

- Vi har lavt antibiotikaforbruk i Norge.
- Vi er i verdenstoppen på antibiotikastyring
- Vi «lager» ikke så mye av resistensen selv

- Vi har lavt antibiotikaforbruk i Norge.
 - Vi er i verdenstoppen på antibiotikastyring
 - Vi «lager» ikke så mye av resistensen selv
-
- Økende import av (multi)resistente organismer.
 - Godt smittevern forebygger at de sprer seg

En-helse (one health)

Wikimedia commons

AMR og smittevern i Norge

- I Norge er det gjort mye bra arbeid allerede!

Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens 2015-2020 – tverrsektoriell - OH

Strategi

Nasjonal strategi mot

Antibiotikaresistens
2015–2020

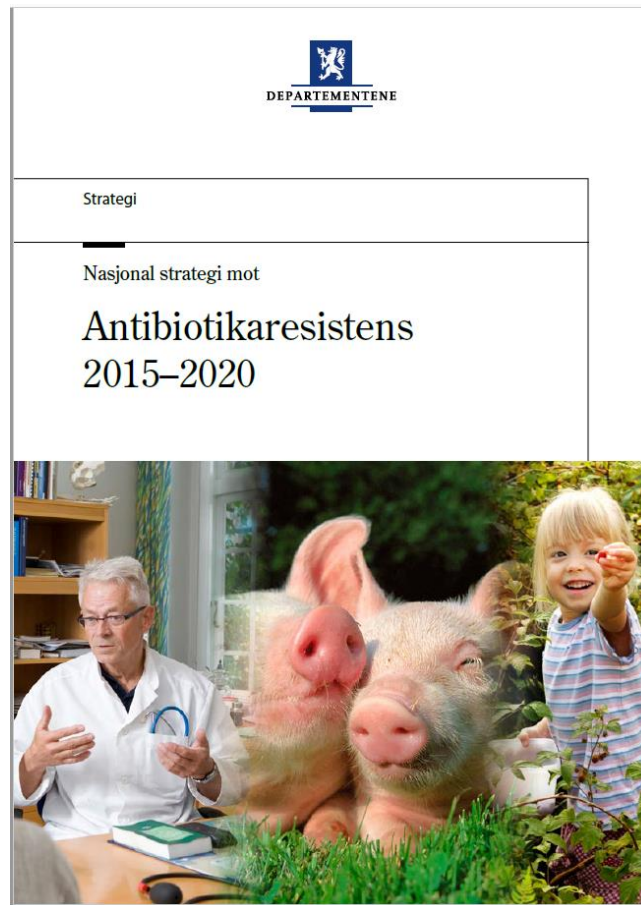
Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens 2015-2020 – tverrsektoriell - OH

- Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten 2016-2021

Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens 2015-2020 – tverrsektoriell - OH

- Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten 2016-2021
- Handlingsplan for et bedre smittevern 2019-2023

Nasjonal strategi mot antibiotikaresistens 2015-2020 – tverrsektoriell - OH

- Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten 2016-2021
- Handlingsplan for et bedre smittevern 2019-2023
(humanspesifikke - helsesektoren)

Folkehelsemeldingen 2023:

- Strategien gjelder til en ny er fastsatt.
- Det jobbes med ny tverrsektoriell strategi

Folkehelsemeldingen 2023:

- Strategien gjelder til en ny er fastsatt.
- Det jobbes med ny tverrsektoriell strategi

Handlingsplanene om AMR og smittevern

- gjelder de også frem til ny strategi?

Kort oppsummering av handlingsplanene

- Noen hovedmomenter

Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten 2016-2021

- 6 mål
- 20 tiltak

Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten 2016-2021

- 6 mål
- 20 tiltak

- Suksess!
- Hovedmålet om 30 % reduksjon av antibiotikabruken ble nådd

Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten 2016-2021

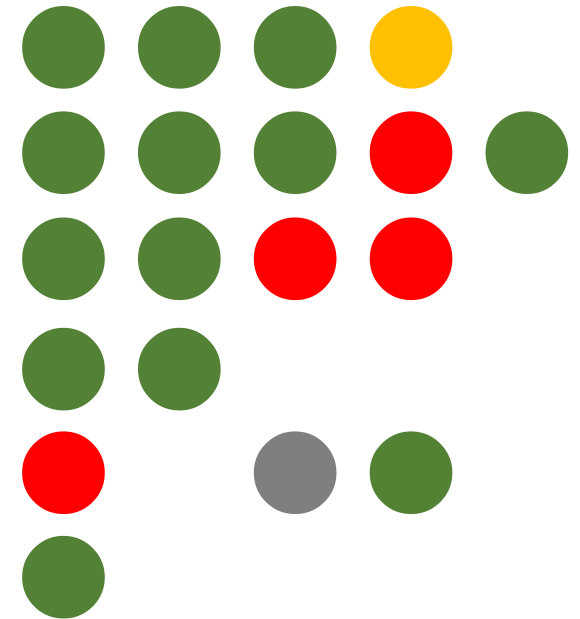
Mål og tiltak – fargekoder

- ikke oppnådd/betydelig forsinket
- delvis måloppnåelse/godt i gang
- oppnådd/fullført
- Ikke hensiktsmessig/avbrutt

Tiltakene

Handlingsplan mot antibiotikaresistens

- Styrket **nasjonal organisering**
- Tiltak overfor den **generelle befolkningen**
- Tiltak rettet mot **fastleger og legevaktsleger**
- Tiltak rettet mot **spesialisthelsetjenesten**
- Tiltak rettet mot **kommunale helseinstitusjoner**
- Tiltak rettet mot **tannhelsetjenesten**

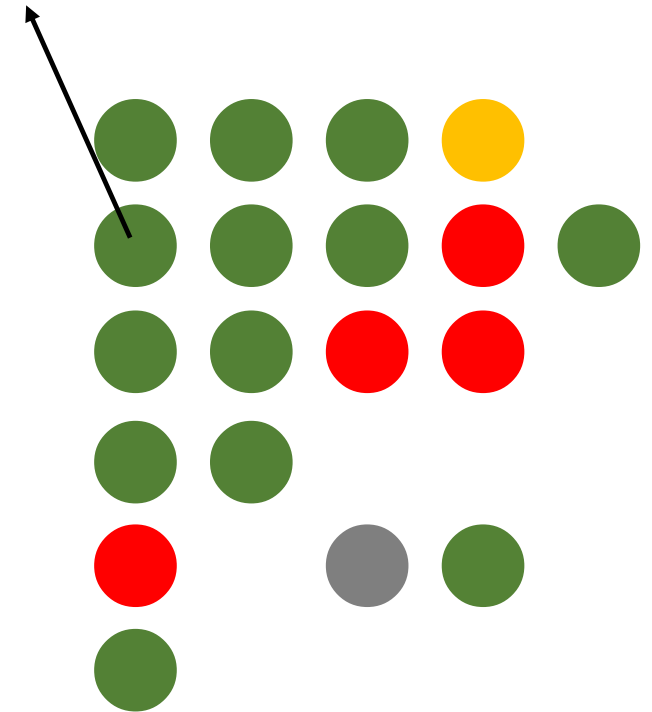

Tiltakene

Handlingsplan mot antibiotikaresistens

- Styrket **nasjonal organisering**
- Tiltak overfor den **generelle befolkningen**
- Tiltak rettet mot **fastleger og legevaktsleger**
- Tiltak rettet mot **spesialisthelsetjenesten**
- Tiltak rettet mot **kommunale helseinstitusjoner**
- Tiltak rettet mot **tannhelsetjenesten**

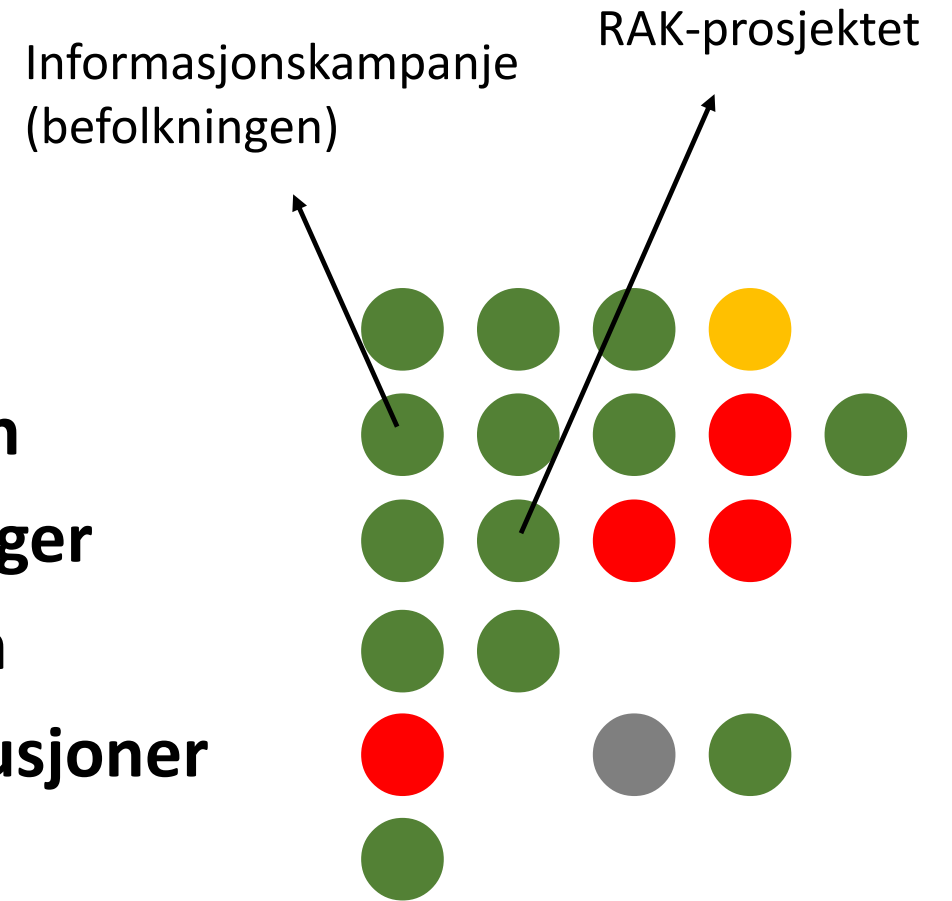
Informasjonskampanje
(befolkningen)

Tiltakene

Handlingsplan mot antibiotikaresistens

- Styrket **nasjonal organisering**
- Tiltak overfor den **generelle befolkningen**
- Tiltak rettet mot **fastleger og legevaktsleger**
- Tiltak rettet mot **spesialisthelsetjenesten**
- Tiltak rettet mot **kommunale helseinstitusjoner**
- Tiltak rettet mot **tannhelsetjenesten**

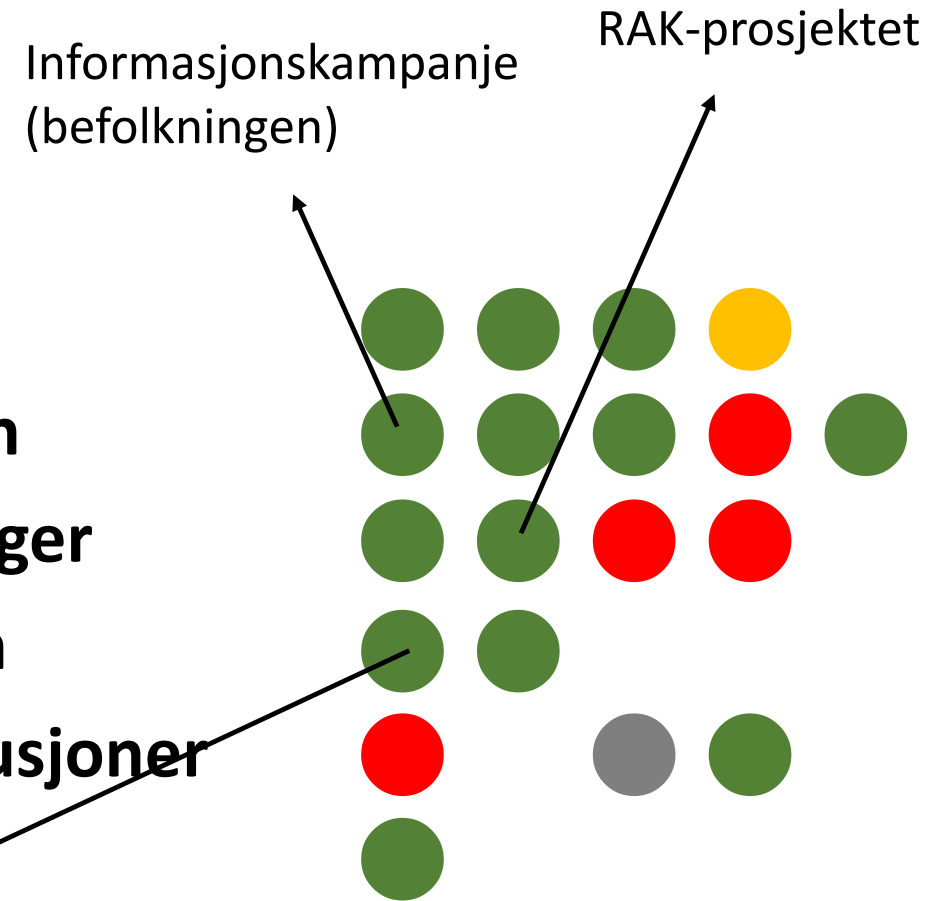

Tiltakene

Handlingsplan mot antibiotikaresistens

- Styrket **nasjonal organisering**
- Tiltak overfor den **generelle befolkningen**
- Tiltak rettet mot **fastleger og legevaktsleger**
- Tiltak rettet mot **spesialisthelsetjenesten**
- Tiltak rettet mot **kommunale helseinstitusjoner**
- Tiltak rettet mot **tannhelsetjenesten**

Antibiotikastyringsprogram i sykehus

Tiltakene

Handlingsplan mot antibiotikaresistens

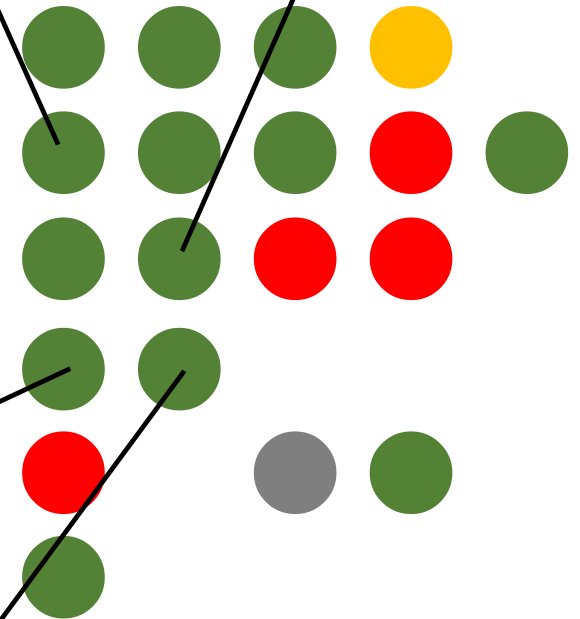
- Styrket **nasjonal organisering**
- Tiltak overfor den **generelle befolkningen**
- Tiltak rettet mot **fastleger og legevaktsleger**
- Tiltak rettet mot **spesialisthelsetjenesten**
- Tiltak rettet mot **kommunale helseinstitusjoner**
- Tiltak rettet mot **tannhelsetjenesten**

Antibiotikastyringsprogram i sykehus

Jevnlig oppdatering av Antibiotikaretningslinjen(e)

Informasjonskampanje (befolkningen)

RAK-prosjektet

Tiltakene

Handlingsplan mot antibiotikaresistens

- Styrket **nasjonal organisering**
- Tiltak overfor den **generelle befolkningen**
- Tiltak rettet mot **fastleger og legevaktsleger**
- Tiltak rettet mot **spesialisthelsetjenesten**
- Tiltak rettet mot **kommunale helseinstitusjoner**
- Tiltak rettet mot **tannhelsetjenesten**

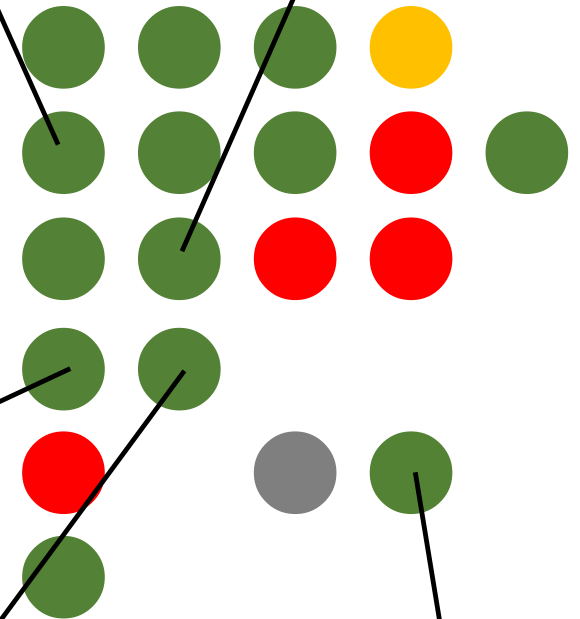
Antibiotikastyringsprogram i sykehus

Jevnlig oppdatering av Antibiotikaretningslinje(n)e

Informasjonskampanje (befolkningen)

RAK-prosjektet

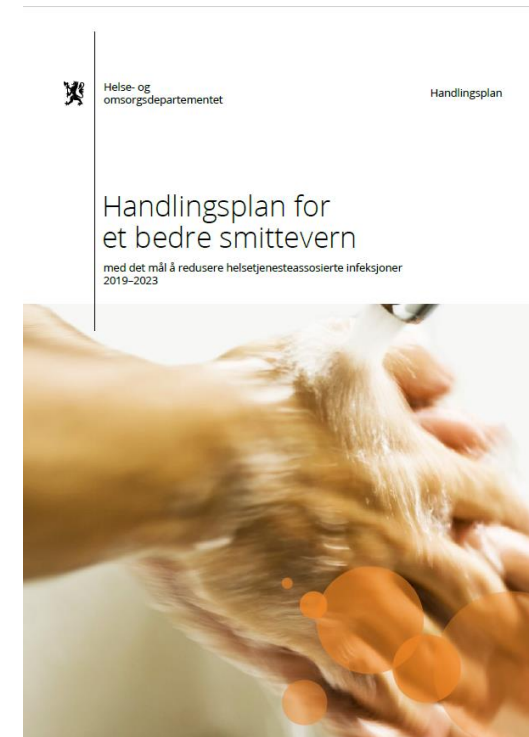
RASK-prosjektet

Handlingsplan for et bedre smittevern

Med det mål å redusere helsetjenesteassosierte infeksjoner
2019-2023

- 8 delmål
- 37(+) tiltak

Handlingsplan for et bedre smittevern

Med det mål å redusere helsetjenesteassosierte infeksjoner
2019-2023

- 8 delmål
- 37(+) tiltak

- Mye har blitt gjennomført!
- Men en del er forsinket, ikke minst pga. covid-19-pandemien.

Handlingsplan for et bedre smittevern

Med det mål å redusere helsetjenesteassosierte infeksjoner
2019-2023

Mål og tiltak – fargekoder

- ikke oppnådd/betydelig forsinket
- delvis måloppnåelse/godt i gang
- oppnådd/fullført
- Ikke hensiktsmessig/avbrutt
- Uvisst

Måloppnåelse

- Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner
- Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Måloppnåelse

Ingen økning!

- Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner
- Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Måloppnåelse (8 delmål)

Ingen økning!

- ● ● ● ● • Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner
- ● ● • Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Måloppnåelse (8 delmål)

Ingen økning!

Automatisert elektronisk overvåkning så langt ikke implementert

- Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner

- Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Måloppnåelse (8 delmål)

Ingen økning!

Automatisert elektronisk overvåkning så langt ikke implementert

- Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner

- Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Influensavaksinasjonsdekning hos

helsepersonell

Mål: 75%

Siste sesong: 55 % i spes.h.tj. 31 % i prim.h.tj.

(men med forbehold om underrapportering)

Måloppnåelse (8 delmål)

Ingen økning!

Automatisert elektronisk overvåkning så langt ikke implementert

- Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner

- Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Influensavaksinasjonsdekning hos helsepersonell

Mål: 75%

Siste sesong: 55 % i spes.h.tj. 31 % i prim.h.tj.
(men med forbehold om underrapportering)

Elektronisk **overvåkning** av **håndhygienetterlevelse** (NOST)

Måloppnåelse (8 delmål)

Ingen økning!

Automatisert elektronisk overvåkning så langt ikke implementert

- Hovedmål 1: Redusere forekomsten av HAI i helseinstitusjoner

- Hovedmål 2: Bedre organisering og struktur av smittevernet i Norge

Influensavaksinasjonsdekning hos helsepersonell

Mål: 75%

Siste sesong: 55 % i spes.h.tj. 31 % i prim.h.tj.
(men med forbehold om underrapportering)

Elektronisk overvåkning av håndhygienetterlevelse (NOST)

Igjen – pandemien..

Tiltakene (37 stk), kapittelvis

- Bedre organisering av infeksjonskontroll og oversikt over infeksjonskontrollprogram
- Basale smittevernrutiner, inkl. håndhygiene
- Smittevernveiledere + undervisnings/info-materiale
- Bedre infeksjonsovervåkning i sykehus og KHI
- Sikre nødvendig beredskap for utbrudd i helseinstitusjoner
- Vaksinasjon
- God infrastruktur
- Renhold
- Dekontaminering
- Mikrobiologiske laboratorier
- Utdanning og opplæring i smittevern
- Forskning
- Bedre oversikt over smittevernet i Norge
- Endringer i smittevernloven og relevante forskrifter
- Smittevernhensyn i metodevurderinger

Tiltakene (37 stk), kapittelvis

- Bedre organisering av infeksjonskontroll og oversikt over infeksjonskontrollprogram
- Basale smittevernrutiner, inkl. håndhygiene
- Smittevernveiledere + undervisnings/info-materiale
- Bedre infeksjonsovervåkning i sykehus og KHI
- Sikre nødvendig beredskap for utbrudd i helseinstitusjoner
- Vaksinasjon
- God infrastruktur
- Renhold
- Dekontaminering
- Mikrobiologiske laboratorier
- Utdanning og opplæring i smittevern
- Forskning
- Bedre oversikt over smittevernet i Norge
- Endringer i smittevernloven og relevante forskrifter
- Smittevernhensyn i metodevurderinger

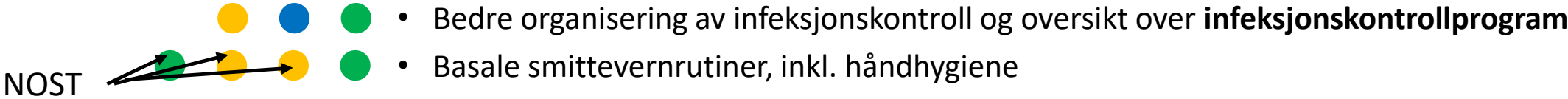
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

- ● ● • Bedre organisering av infeksjonskontroll og oversikt over **infeksjonskontrollprogram**

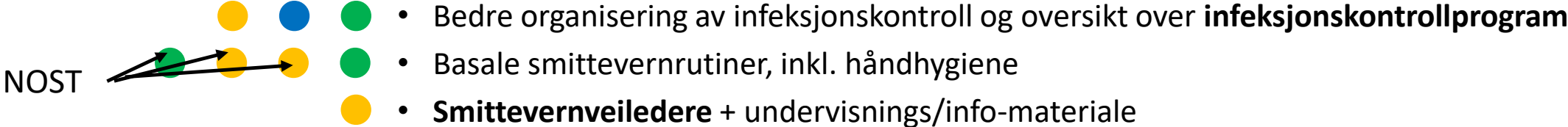
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

- Bedre organisering av infeksjonskontroll og oversikt over **infeksjonskontrollprogram**
- Basale smittevernrutiner, inkl. håndhygiene

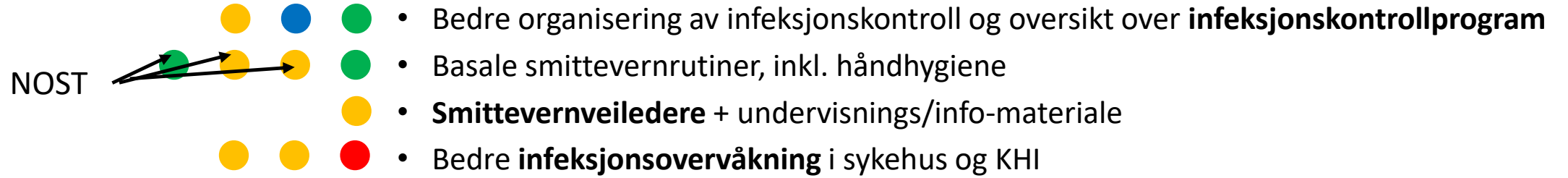
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

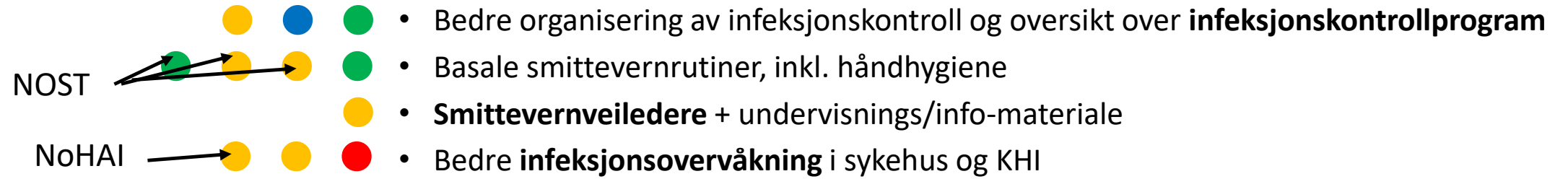
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

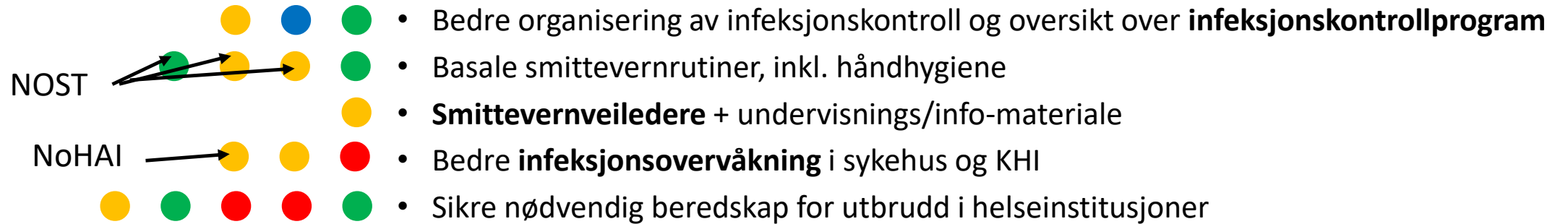
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

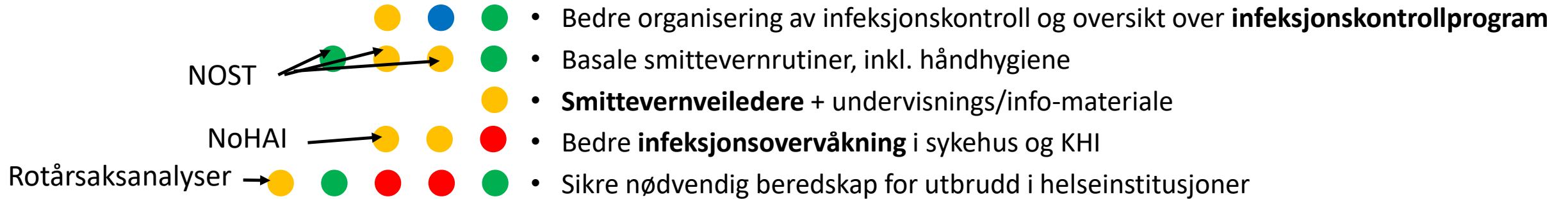
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

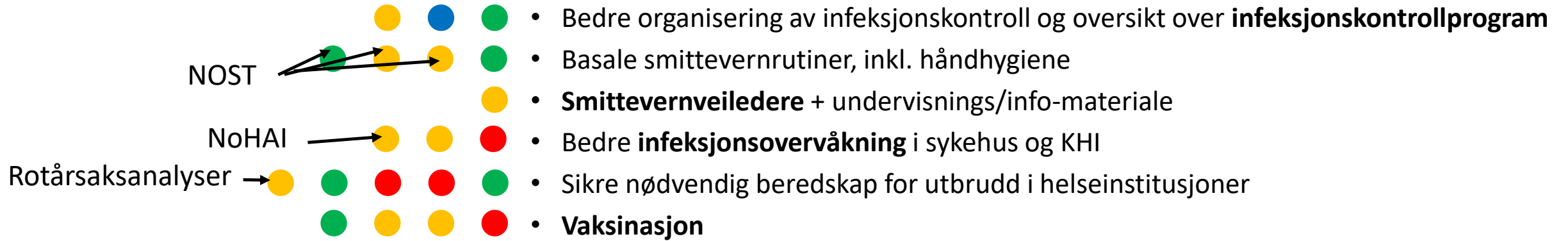
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

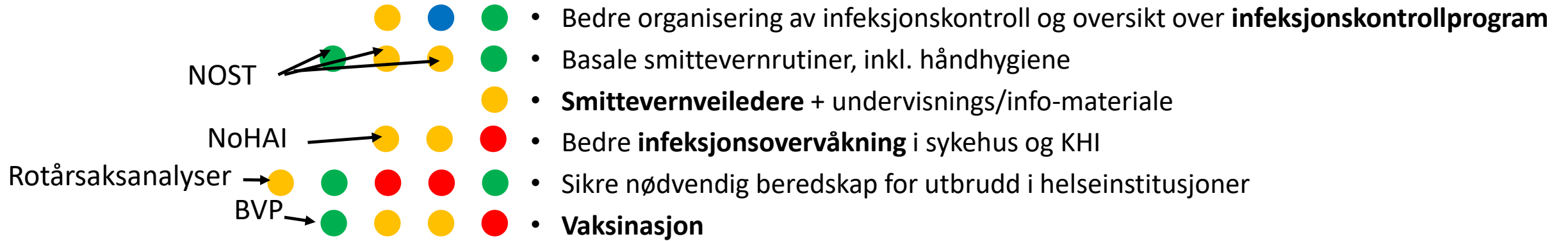
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

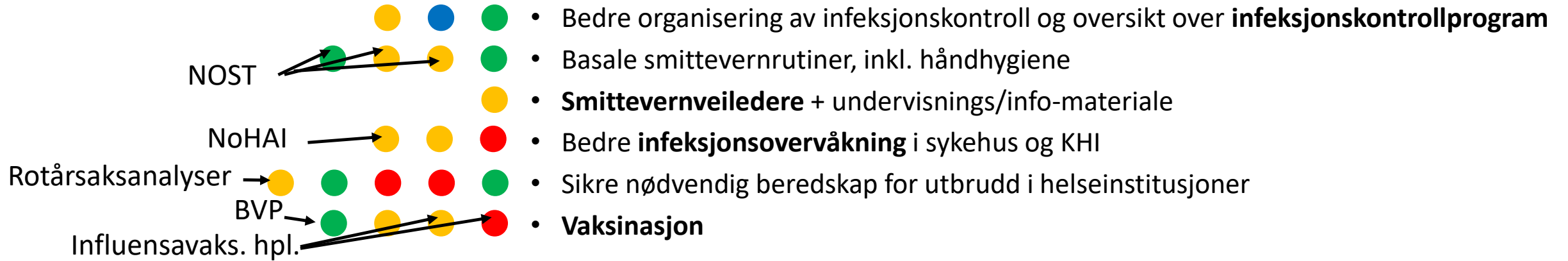
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

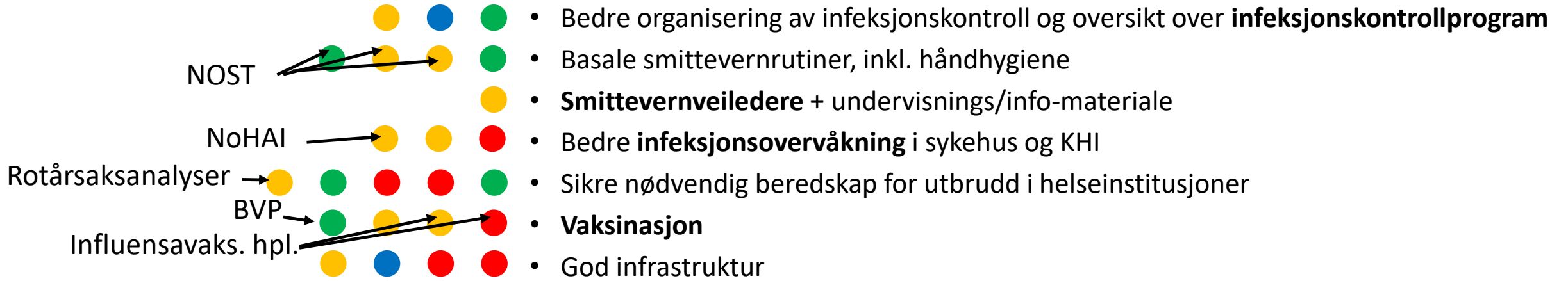
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

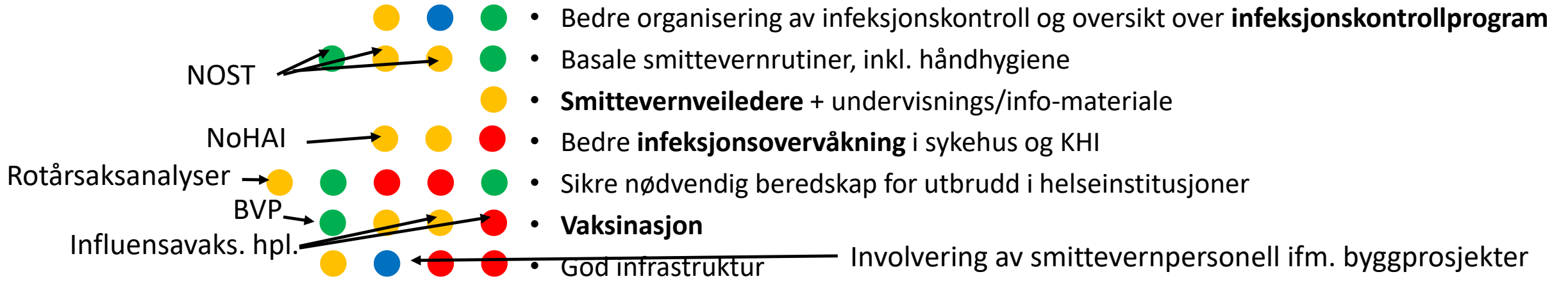
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

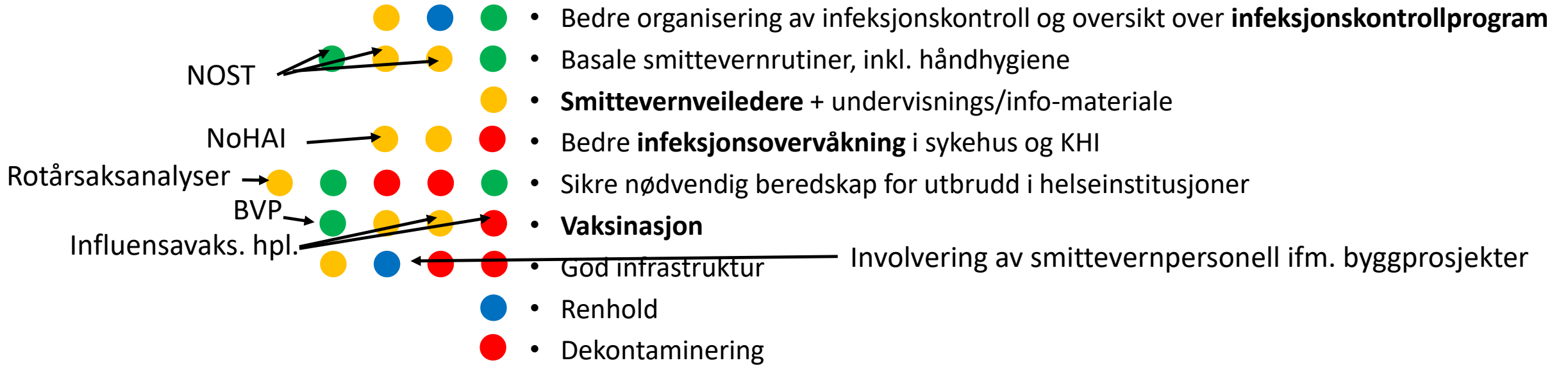
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

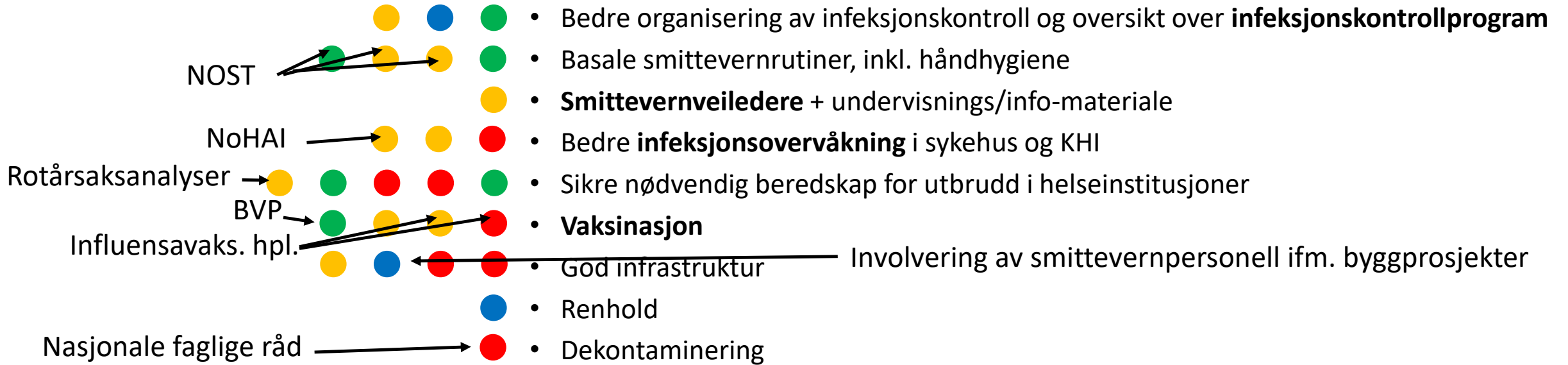
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

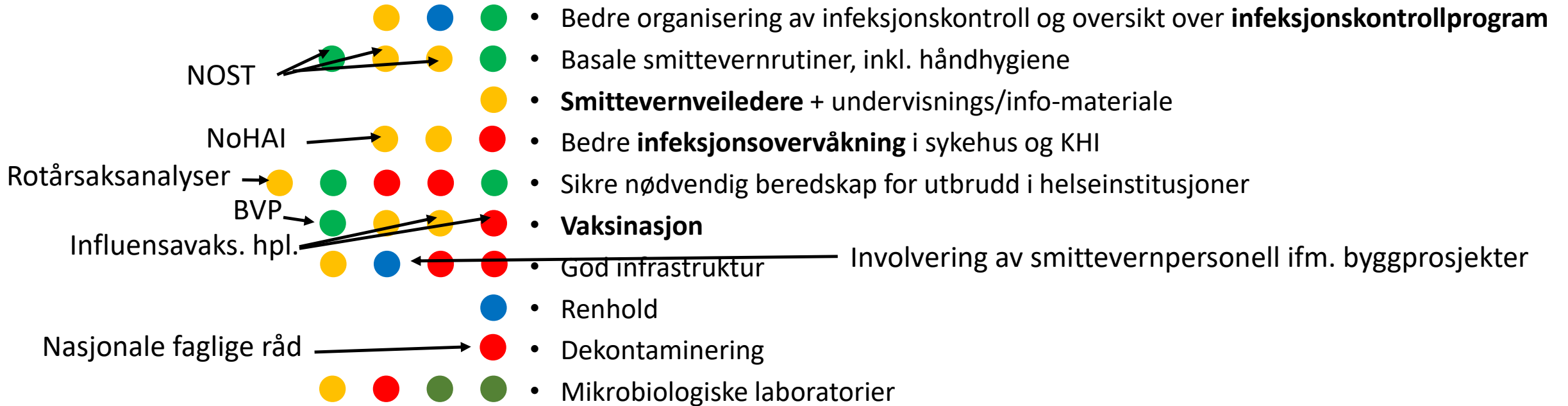
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

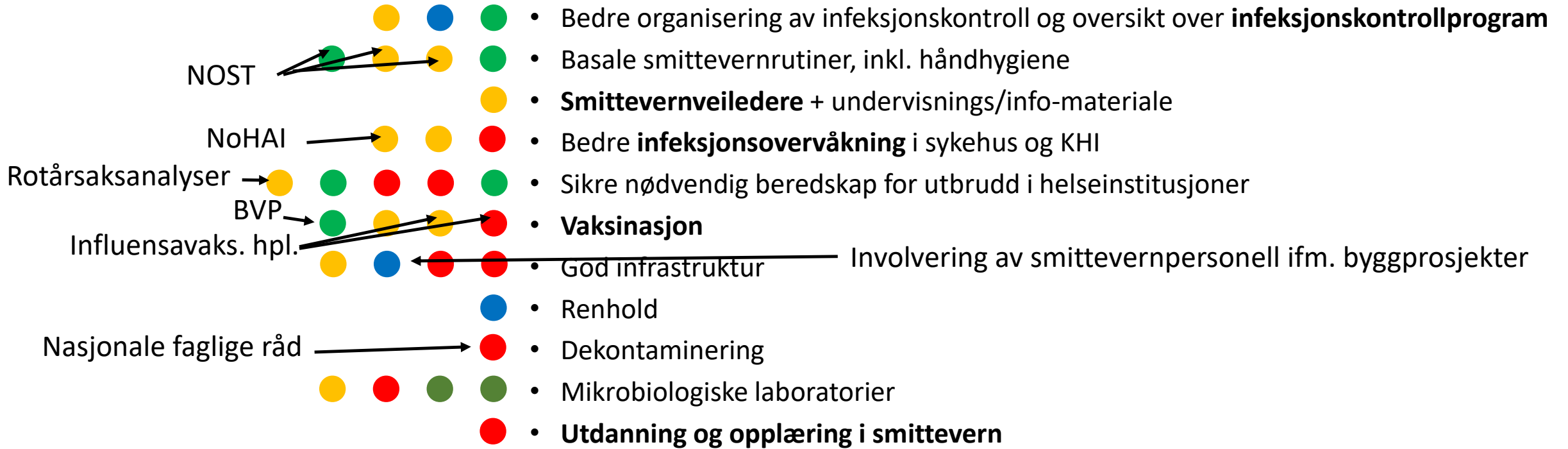
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

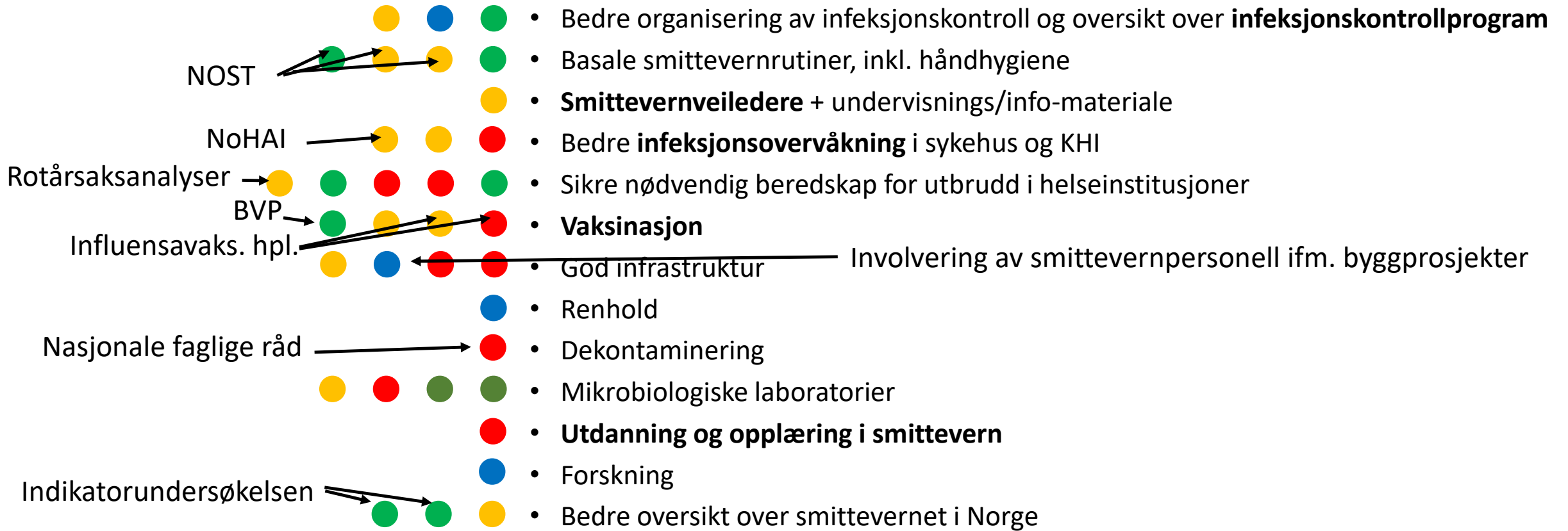
Tiltakene (37 stk), kapittelvis

Tiltakene (37 stk), kapittelvis

Tiltakene (37 stk), kapittelvis

Tiltakene (37 stk), kapittelvis

Tiltakene (37 stk), kapittelvis

Handlingsplan for et bedre smittevern

- Evalueringsrapport på trappene
- Publiseres på helsedirektoratet.no

Veien videre – noen punkter

- Ny strategi mot AMR og smittevern – tverrsektoriell og One-Health

Veien videre – noen punkter

- Ny strategi mot AMR og smittevern – tverrsektoriell og One-Health
- Mange venter på ny handlingsplan mot AMR.
 - Antakelig ny strategi først

Veien videre – noen punkter

- Ny strategi mot AMR og smittevern – tverrsektoriell og One-Health
- Mange venter på ny handlingsplan mot AMR.
 - Antakelig ny strategi først
- Slå sammen handlingsplaner for AMR og smittevern neste gang?

Veien videre – noen punkter

- Ny strategi mot AMR og smittevern – tverrsektoriell og One-Health
- Mange venter på ny handlingsplan mot AMR.
 - Antakelig ny strategi først
- Slå sammen handlingsplaner for AMR og smittevern neste gang?
- Hva er viktig i neste strategi/handlingsplan?

Noen begivenheter på det internasjonale feltet

2021: Opprettelsen av HERA

(EUs Health Emergency preparedness and Response Authority)

2021: Opprettelsen av HERA

(EUs Health Emergency preparedness and Response Authority)

- I 2022 utpekte HERA de tre største grensekryssende helsetruslene mot unionen:

2021: Opprettelsen av HERA

(EUs Health Emergency preparedness and Response Authority)

- I 2022 utpekte HERA de tre største grensekryssende helsetruslene mot unionen:
 - Patogener med pandemisk potensiale
 - CBRNE-trusler
 - antimikrobiell resistens (AMR).

En felles nevner: infeksjoner

JAMRAI2

JAMRAI2

- Nytt stort EU samarbeidsprosjekt - 50 millioner €!
- Starter i 2024

JAMRAI2

- Nytt stort EU samarbeidsprosjekt - 50 millioner €!
- Starter i 2024
- Noen sentrale arbeidspakker: Antibiotikastyring og smittevern (OH!)
- FHI, Hdir, Vet. inst.

WHO: Global strategy on infection prevention and control

- Publisert september 2023
- Suppleres med en handlingsplan – 2024?

Takk for
oppmerksomheten!

Spørsmål?

